

1 Kokios teisės in rem galėtų kilti iš paveldėjimo pagal šios valstybės narės teisę?

Pagal Liuksemburgo teisę nėra jokių konkrečių daiktinių teisių, kurios gali atsirasti iš paveldėjimo. Tačiau yra daiktinių teisių, kurios gali būti susijusios su paveldėjimu, arba, kitaip tariant, kurios gali būti perduodamos mirties atveju.

Tai nuosavybės teisė, kaip nustatyta Civilinio kodekso (*Code civil*) 544 ir paskesniuose straipsniuose, ir servitutai, kaip nustatyta to paties kodekso 637 ir paskesniuose straipsniuose.

Nuosavybės teisė, kuri apibrėžta Civilinio kodekso 544 straipsnyje, – teisė naudotis nuosavybe ir ja disponuoti, su sąlyga, kad šia teise nesinaudojama įstatymų ar taisyklių draudžiamu būdu arba sukeltiant trikdžių, viršijančių įprastus nepatogumus kaimynystėje ir pažeidžiančių lygiaverčių teisių pusiausvyrą. Pagal Civilinio kodekso 546 straipsnį nuosavybės teisė į kilnojamąjį arba nekilnojamąjį turtą savininkui suteikia teisę į visą iš to turto gautą produkciją ir į viską, kas yra natūraliai arba dirbtinai susieta su tuo turtu (teisė į prieaugį). Pagal Civilinio kodekso 711 straipsnį nuosavybės teisė į turtą galima įgyti ir perduoti paveldėjimo būdu.

Kalbant apie **servitutus**, Civilinio kodekso 637 straipsnyje jie apibrėžiami kaip turtui nustatomas apribojimas siekiant užtikrinti kitam savininkui priklausančio turto naudojimą ir naudą iš jo gavimą. Pagal Civilinio kodekso 639 straipsnį servitutas gali atsirasti dėl įprastos turto padėties (žr. Civilinio kodekso 640 ir paskesnius straipsnius), dėl teisės aktais nustatytų įpareigojimų (žr. Civilinio kodekso 649 straipsnį) arba iš savininkų susitarimų (žr. Civilinio kodekso 686 ir paskesnius straipsnius).

Kalbant apie pastarąją servitutų kategoriją, savininkai iš esmės gali nustatyti, jų manymu, reikalingus servitutus savo turtui arba savo turto naudai, tačiau su sąlyga, kad tarnavimo pareiga nustatoma ne asmeniui arba ne asmens naudai, tačiau tik žemei ir dėl jos, ir su sąlyga, kad tarnavimo pareiga niekaip neprieštarauja viešajai tvarkai (Civilinio kodekso 686 straipsnio pirma pastraipa). Pagal šias taisykles servitutai gali būti nustatomi dėl pastatų ar žemės naudojimo (687 straipsnio pirma pastraipa). Be to, jie gali būti nuolatiniai (nuolatinis naudojimas be žmogaus įsikišimo, pavyzdžiui, vandens vamzdžiui, kanalizacijos vamzdžiui, vaizdų ir pan. naudojimas) arba nenuolatiniai (norint juos įgyvendinti reikia žmogaus įsikišimo, pvz., teisės į kelią, vandens ėmimo teisės ir pan. Žr. Civilinio kodekso 688 straipsnio pirmą pastraipą).

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad servitutai gali būti akivaizdūs (matomi iš išorės konstrukcijos) arba neakivaizdūs (kai nėra jokių išorinių ženklų, rodančių jų buvimą) (Civilinio kodekso 691 straipsnio pirma pastraipa). Nuolatiniai ir akivaizdūs servitutai gali būti įgyjami pagal aktą arba turėjimą daugiau kaip 30 metų (Civilinio kodekso 690 straipsnis), o nuolatiniai ir neakivaizdūs servitutai bei nenuolatiniai servitutai (akivaizdūs arba neakivaizdūs) gali būti nustatomi tik pagal aktą (Civilinio kodekso 691 straipsnio pirma pastraipa). Servitutas pasibaigia, kai žemė, kuriai jis nustatytas, ir žemė, dėl kurios jis nustatytas, priklauso tam pačiam asmeniui (Civilinio kodekso 705 straipsnis).

Siekiant išsamumo, taip pat reiktų paminėti šias daiktines teises, dėl kurių taikomos specialios taisyklės, kai miršta asmuo, kuris jomis naudojosi per savo gyvenimą.

Pagal Civilinio kodekso 617 straipsnį **uzufрукtas** baigiasi tada, kai dėl natūralių priežasčių miršta uzufрукto teisę turintis asmuo ir kai uzufрукto ir savininko teisės turi tas pats asmuo. Antrasis atvejis būna tada, kai, be kita ko, uzufрукto teisę turintis asmuo dėl mirties įgyja nuosavybės teisę į turtą, kurio atžvilgiu jis turėjo uzufрукto teisę. Civilinio kodekso 578 ir paskesniuose straipsniuose uzufрукtas apibrėžiamas kaip teisė naudotis kitam asmeniui priklausančiu turtu taip, kaip juo naudojasi pats savininkas, tačiau uzufрукto teisę turintis asmuo yra atsakingas už tai, kad turtas būtų išsaugotas. Uzufрукtas gali būti nustatytas teisės aktais arba žmogaus valia, jis gali būti paprastas, ribotos trukmės arba jam gali būti taikomos sąlygos. Uzufрукtas gali būti nustatomas bet kokios rūšies kilnojamajam arba nekilnojamajam turtui.

Galiausiai **daiktinės teisės**, apimančios **teisę naudotis ir gyventi**, kaip nustatyta Civilinio kodekso 625 ir paskesniuose straipsniuose, pasibaigia taip pat, kaip uzufрукtas.

2 Ar šios teisės in rem įregistruojamos teisių į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą registre ir, jei taip, ar toks įregistravimas privalomas? Kuriame registre (-uose) jos įregistruojamos ir kokie yra įregistravimo reikalavimai ir tvarka?

Didžiojoje Hercogystėje yra nekilnojamojo turto registras, t. y. hipotekos tarnybos (*bureaux de la conservation des hypothèques*), kuriose pagal iš dalies pakeisto 1905 rugsėjo 25 d. įstatymo dėl teisių į nekilnojamąjį turtą registracijos (*loi modifiée sur la transcription des droits réels immobiliers du 25 septembre 1905*) 1 straipsnį registruojami visi viso gyvenimo sandorių, pagal kuriuos atlygintinai arba neatlygintinai perduodamos daiktinės teisės į nekilnojamąjį turtą, išskyrus pirmumo teises ir hipotekas, aktai. Tokių aktų įregistravimas yra privalomas, nes dėl to atitinkamos teisės tampa privalomos tretiesiems asmenims (žr. pirmiau nurodyto įstatymo 11 straipsnį). Pagal Liuksemburgo teismų praktiką minėto įstatymo 1 straipsnyje vartojama teisių į nekilnojamąjį turtą savoka taip pat apima servitutus (Dykircho apylinkės teismas (*Tribunal d'arrondissement*), 1937 m. vasario 17 d.).

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad registracijos tikslais priimami tik teismo sprendimai, oficialūs dokumentai ir administraciniai aktai.

Paveldėjimo atveju 1 punkte nurodytos daiktinės teisės, kurios gali būti palikimo dalis, perduodamos pagal Civilinį kodeksą.

Kalbant konkrečiau, pagal Civilinio kodekso 724 straipsnio pirmą ir antrą pastraipą visas mirusiojo turtas perduodamas jo įpėdiniams paprasčiausiai dėl to, kad buvo pradėta paveldėjimo procedūra. Šie įpėdiniai gali įgyvendinti mirusiojo teises ir veiksmus po jo mirties.

Civilinio kodekso 1004 straipsnyje dėl vienintelio testamentinės išskirtinės gavėjo, t. y. asmens, kuriam testatorius testamentine valia skiria visą turtą, kuris lieka po jo mirties (žr. Civilinio kodekso 1003 straipsnį), nurodytu atveju vienintelis testamentinės išskirtinės gavėjas turi kreiptis į įpėdinius, kuriems pagal įstatymus dėl teisės į privalomąją palikimo dalį rezervuojama palikimo dalis, kad šie perduotų testamente nurodytą turtą. Pagal Civilinio kodekso 1005 straipsnį vienintelis testamentinės išskirtinės gavėjas testamente nurodytu turtu galės naudotis nuo mirties dienos, jei prašymas perduoti pateikiamas per metus nuo tos dienos. Priešingu atveju tokiu turtu bus galima naudotis tik nuo kreipimosi į teismą dienos arba dienos, kurią savanoriškai suteikiamas pateikimas. Jei mirus testatoriui nėra įpėdinių, kuriems pagal teisės aktus atidedama turto dalis, vienintelis testamentinės išskirtinės gavėjas automatiškai gaus turtą mirus testatoriui ir jam nereikės prašyti jį įvykdyti (Civilinio kodekso 1006 straipsnis). Galiausiai, Civilinio kodekso 1006 straipsnyje nurodytu atveju, jei testamentas yra holografinis arba užantspauduotas, apylinkės, kurioje pradėta paveldėjimo procedūra, pirmosios instancijos teismo (*tribunal de première instance*) pirmininkaujancio teisėjo nutartimi vieninteliui testamentinės išskirtinės gavėjui turi būti suteikta nuosavybės teisė.

Jei paveldėjimo procedūra vyksta dėl vieno arba daugiau nekilnojamųjų daiktų, po mirties jie turi būti perduodami pagal deklaraciją dėl teisių perėmimo, kurią įpėdiniai turi pateikti Žemės registracijos ir palikimo departamentui (*administration de l'enregistrement et des domaines*). Tada pastarasis deklaracijos kopiją

pateikia Žemės registro ir topografijos tarnybai (*administration du cadastre et de la topographie*) (žr. iš dalies pakeisto 2002 m. liepos 25 d. įstatymo, kuriuo pertvarkoma Žemės registro ir topografijos tarnyba (*loi modifiée du 25 juillet 2002 portant réorganisation de l'administration du cadastre et de la topographie*) 10 straipsnio pabaigą).

3 Kokios pasekmės yra siejamos su teisių in rem įregistravimu?

Žr. atsakymą į ankstesnį klausimą.

4 Ar yra nustatytos specialios taisyklės ir tvarka, skirtos teisė in rem, į kurią asmuo turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pritaikymui, jeigu valstybės narės, kurioje remiamasi teise, teisėje tokia teisė in rem nėra žinoma?

Taip. Nuostatų yra 2015 m. birželio 14 d. įstatyme, kuriuo įgyvendinamas 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo ir kuriuo iš dalies keičiamas a) iš dalies pakeistas 1905 m. rugsėjo 25 d. įstatymas dėl teisių į nekilnojamąjį turtą registracijos ir b) Naujasis civilinio proceso kodeksas (*loi du 14 juin 2015 relative à la mise en application du règlement (UE) n° 650/2012 du Parlement européen et du Conseil du 4 juillet 2012 relatif à la compétence, la loi applicable, la reconnaissance et l'exécution des décisions, et l'acceptation et l'exécution des actes authentiques en matière de successions et à la création d'un certificat successoral européen et modifiant a) la loi modifiée du 25 septembre 1905 sur la transcription des droits réels immobiliers et b) le Nouveau Code de procédure civile*).

Šio įstatymo 1 straipsnyje nustatyta: „Pagal 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo Didžiojo Hercogo nurodymu paskirti notarai yra kompetentingi atlikti teisių į nekilnojamąjį turtą pritaikymą, kaip nurodyta minėto reglamento 31 straipsnyje. Pirmoje pastraipoje nurodytas pritaikymas turi būti atliekamas ne vėliau nei iki tos dienos, kai *inter vivos* atlygintinai arba neatlygintinai perduodamas turtas, kuriam taikoma 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo 31 straipsnyje nurodyta teisė *in rem*.“

Be to, minėtu įstatymu iš dalies keičiama iš dalies pakeisto 1905 m. rugsėjo 25 d. įstatymo dėl teisių į nekilnojamąjį turtą registracijos 1 straipsnio antra pastraipa prie aktų, kuriais perduodamos teisės į šiame įstatyme numatytą nekilnojamąjį turtą, pridodant notarinius aktus, kuriais pritaikomos teisės į užsienyje esantį nekilnojamąjį turtą, kurie turi būti registruojami apylinkės, kurioje yra turtas, hipotekos registre.

Paskutinis naujinimas: 29/10/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.